

Güvenli Okul Bildirgesi

Silahlı çatışmaların eğitim üzerindeki etkisi acil müdahale gerektiren insani, gelişimsel ve daha birçok toplumsal sorunu ortaya koymaktadır. Dünyanın her yerinde okullar ve üniversiteler bombalanıyor ve yakılıyor; çocuklar, öğrenciler, öğretmenler ve akademisyenler öldürülüyor, sakatlanıyor, kaçırılıyor veya keyfi olarak gözaltına alınıyorlar. Eğitim kurumları silahlı çatışmanın taraflarınca üs, kışla ya da gözaltı merkezi gibi farklı amaçlarla kullanılıyor. Bu tür uygulamalar öğrencileri ve eğitim personelini zarar görmeye açık hale getiriyor; çok sayıda çocuğu ve öğrenciyi eğitim hakkından mahrum kılıyor ve böylece toplumlari, üzerine geleceklerini kurabilecekleri sağlam bir temelden yoksun bırakıyor. Birçok ülkede silahlı çatışmalar yalnızca okulların altyapılarını değil, bütün bir neslin çocuklarının umutlarını ve arzularını da yok ediyor.

Eğitime yönelik saldırılar eğitim kurumlarına, öğrencilere ve eğitim personeline şiddeti de içermektedir. Saldırıları veya saldırı tehditleri bireyler ve toplumlar üzerinde ağır ve uzun vadeli zarara yol açabilir. Eğitime erişim ciddi zarar görebilir; eğitim kurumlarının faaliyetleri engellenebilir veya eğitim personeli ve öğrenciler güvenlik endişesiyle okula gitmekten kaçınabilirler. Okul ve üniversitelere yapılan saldırılar hoşgörüsüzlük ve dışlama için de bir araç olarak kullanılabilir – kız çocuklarının okula gitmesinin engellenmesi gibi toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığı beslemek, belli topluluklar arasındaki çatışmayı kalıcılaştırmak, kültürel çeşitliliği kısıtlamak ve akademik özgürlük ve örgütlenme özgürlüğünü engellemek gibi... Eğitim kurumları askeri amaçlarla kullanıldığında, silahlı unsurların çocukları askere alması veya askeri işlerde kullanması riski artabiliyor veya çocuklar ve gençler cinsel taciz ve sömürü tehdidi karşısında savunmasız kalabiliyorlar. Özellikle de, eğitim kurumlarına saldırılması ihtimali artabiliyor.

Buna karşılık, eğitim çocukları ve gençleri ölüm, yaralanma ve sömürüden koruyabilir; bir düzen ve istikrar ortamı sağladığı için silahlı çatışmanın psikolojik etkilerini hafifletebilir ve hayati öneme sahip hizmetlere erişebilmeleri için gereken bağlantıları sağlayabilir. 'Çatışmaya duyarlı' eğitim çatışmaya katkıda bulunmayı önler, barışa katkıda bulunur. Eğitim kalkınmanın ve insan hak ve özgürlüklerinin tam olarak kullanılmasının temelidir. Bizler, eğitim yerlerinin güvenli mekânlar olması için elimizden gelenin en iyisini yapmayı taahhüt ediyoruz.

Devletlerin silahlı çatışma hallerinde eğitim hakkını korumak ve geliştirmek ve eğitimin devam etmesini kolaylaştırmak için attığı bireysel adımları memnuniyetle karşılıyoruz. Eğitimin devam etmesi hayat kurtaran sağlık bilgilerinin öğrenilmesinin yanı sıra silahlı çatışma içinde kalmış toplumların karşılaşılabileceği belirli risklerle baş etme konusunda tavsiyeler de sağlayabilir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin çocuklarla ve silahlı çatışmalarla ilgili çalışmalarını takdirle karşılıyoruz ve silahlı çatışmalarda çocuklara yönelik ağır ihlallerin izlenmesi ve belgelenmesinin önemini kabul ediyoruz. Güvenlik Konseyi'nin, diğerlerinin yanı sıra, silahlı çatışmaların tüm taraflarını çocukların eğitime erişimini engelleyecek fiillerden kaçınmaya teşvik eden ve Taraf Devletleri, silahlı kuvvetlerin ve devlet dışı silahlı grupların uygulanabilir uluslararası hukuka aykırı olarak okulları kullanmasını önleyecek somut tedbirler almaya davet eden 1998 (2011) ve 2143 (2014) nolu kararlarının önemini vurgulamak istiyoruz.

Silahlı çatışmalarda okul ve üniversitelerin askeri amaçla kullanılmasını önlemek için Rehber İlkeler'in hazırlanmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Bu Rehber İlkeler hukuken bağlayıcı olmayan, gönüllülük esasına dayanan ilkeler olup, yürürlükteki uluslararası hukuku etkilememektedir. Mevcut iyi

uygulamalardan faydalanılarak hazırlanmıştır ve silahlı çatışmanın eğitim üzerindeki etkisini daha da azaltacak bir yol göstericilik yapması amaçlanmıştır. Bu *Rehber İlkelerin* yaygınlaştırılmasına ve silahlı kuvvetler, silahlı gruplar ve ilgili diğer aktörler tarafından hayata geçirilmesinin teşvik edilmesine yönelik tüm çabalara müteşekkirimiz.

Eğitim hakkını ve eğitimin tüm uluslar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu güçlendirmedeki rolünü kabul ederek; silahlı çatışmalarda başta çocuklar ve gençler olmak üzere, sivillerin korunması pratiğinin daha da güçlendirilmesi konusunda kararlılıkla; herkes için güvenli okul sağlama hedefi için birlikte çalışma azmiyle *Silahlı çatışmalarda okul ve üniversitelerin askeri amaçla kullanılmasını önlemek için Rehber İlkeler'i* destekliyoruz. Bu doğrultuda aşağıdakileri hayata geçirmeyi taahhüt ediyoruz:

- *Rehber İlkeleri* kullanmak ve bunların olabildiğince ve uygun şekilde yerel politikaya ve operasyonel çerçeveye eklemlenmesini sağlamak;
- Silahlı çatışmalarda eğitim kurumlarına yönelik saldırılar, saldırı kurbanları ve okul ve üniversitelerin askeri amaçla kullanılmasıyla ilgili mevcut izleme ve raporlama mekanizmalarını da kullanarak, ulusal düzeyde güvenilir veri toplamak ve toplanmasına destek olmak ve hiçbir ayrımcılığa meydan vermeden, mağdurlara yardım sağlamak için gereken her türlü çabayı göstermek;
- Uygulanabilir ulusal ve uluslararası hukukun ihlal edildiğine yönelik iddiaları araştırmak ve uygulanabildiği hallerde failerin hukuka uygun usullerle yargılanmasını sağlamak;
- Uluslararası insani yardım ve kalkınma programlarında, ulusal düzeyde ise mümkün olan her alanda eğitime 'çatışmaya duyarlı' yaklaşım geliştirmek, benimsemek ve desteklemek;
- Silahlı çatışmalarda eğitimin devam etmesinin yollarını araştırmak, uygun olan her durumda eğitim tesislerinin yeniden kurulmasına destek vermek ve eğitime yönelik saldırıların önlenmesi veya bunlara tepki verilmesi için, bu bildirgenin hayata geçirilmesi için çalışmak da dahil olmak üzere, yürütülen programlara uluslararası işbirliği ve yardım sağlamak;
- BM Güvenlik Konseyi'nin ve BM Genel Sekreteri Çocuklar ve Silahlı Çatışma Özel Temsilcisi'nin ve ilgili diğer BM organlarının, kurum ve birimlerinin çocuklar ve silahlı çatışmalara yönelik girişimlerini desteklemek;
- Bu bildirgenin hayata geçirilmesi ve *Rehber İlkelerin* nasıl kullanıldığını gözden geçirmek için düzenli olarak toplanmak ve bu toplantılara ilgili uluslararası kurumları ve sivil toplum temsilcilerini davet etmek.